

prve tri tedne vloga ozkih kosov dovršenega satovja, med tem, ko je pozneje uže treba pomagati s celimi tablami, da se zapreči izdelovanje trotjega satovja. Za naravni roj, kojega hočeš dati v panj s premakljivimi okvirji, potrebuješ 3 do 10 centimetrov široke kose umetnega satovja, da dobiš lepe in ravne plošče. Kako razveseli človeka, ako panj odpre in vidi, da stojijo stanice (piskrci) vse lepo in ravno navpično?!

Pri napravi novih rojev vzemi močnim panjem satovje, v kojem je uže zalega. Ker pa nastane tako prazen prostor, vstaviti se mora takoj uže dodelano satovje ali pa umetno satovje, tako da ne morejo napravljati čebele nikakor trotjega satovja.

V času paše ostane nam pri pregledovanju čebel, v spomladi, ako smo rabili umetno satovje, dosto odvečnega satovja, katero ima sedaj (spomladi) veliko vrednost. Ako smo nekaj panjev spraznili, vdene se takoj lahko novo satovje. Panjove namreč po izpraznenju zapirati in prazne prostore še le napolniti s satovjem, kedar se je iz satovja uže strd vzela, je jako težko, ker se čebele kar v gručah sprijemajo in so po izpraznenju medu sploh jako divje.

Način, umetno satovje na okvire pritrjevati, ni niti težak niti zamuden in je v naslednjem popisan. Način obstoji, kakor kaže podoba, iz dveh skupaj zlepjenih štirikotnih desk, od katerih pa je gornja malo manjša, tako, da se lahko potisne čez okvir, ki se nahaja potem na spodnji deski. Manjša deska pa sme sezati le tako daleč do okvira, da nam zaznamuje njen gornji rob ravno sredino okvira, na kojega se ima prilepiti umetno satovje.

Ako hočemo sedaj umetno satovje prilepiti, položimo je na desko, potisnemo je k gornjem okviru delu in namažemo je s copičem, kojega smo prej pomočili v čist stopljen vosek na pritisnem voščenem robu in dotičnem delu okviru. Okvirček, katerega se umetno satovje le na eni strani drži, se previdno odzdigne, tudi na drugi strani namaže in zaradi hitrega strdenja v mrzlo vodo vtakne.

Vzrejevanje žebet na manjših kmetijah.

Prvo dobo svojega življenja žebe najbolj raste. Od rojstva do konca prvega leta vzraste navadno za 39 do 47 centimetrov, včasih 52 in še več. Žebe torej več vzraste prvo leto, kakor ves poznejši čas skupaj. Pa ne samo na visoko, ob enem raste tudi na široko, ter pridobi prvo leto največ na kostéh. Zato vpliva vzrejevanje v prvem letu na ves razvitek živali v naslednjih letih. Obilna hrana pospešuje rast in razvitek, slaba hrana in stradanje ovira oboje. Ker pa pozneje toliko ne raste žebe, kakor prvo leto, zato ne moremo zanemarjenja in oviranja v rasti nikoli več popraviti, če polagoma tudi najboljšo hrano v najobilniši meri. Prvo leto zanemarjeno žebe ostane ubogi oslabiljenec celo svoje življenje.

Zatorej je treba žebet od dne njegovega rojstva do končanega prvega leta najbolje postrežbe, najmarljivejše skrbi od nas, da ima vselej dovolj in krepke hrane, ki mu pospešuje rast na vse strani. Stradati nam ob tem času ali bolehati nikakor ne sme, sicer zaostaja v rasti in razvijanju. Najlože dosežemo to, ako žebe mogoče rano navadimo, da zraven maternega mleka povživa kako drugo primerno hrano. To je potrebno tedaj, če kobila prav mleka nima. Take kobile ne vzrejajo nikoli tako velikih in krepkih konj, kakor tiste, ki imajo veliko mleka. Najloži navadimo žebeta, da uže rano začnejo jesti, če jasli za kobilo tako nizko spustimo, da morejo tudi ona iz njih hrano izbirati. Precej se postavijo zraven matere in začnejo

jesti z njo vred, sprva samo igraje se, naposled se pa navadijo. S prva stavijo žebetom posebne jaslice in v te denejo nekaj zdruzanega ovsa. Nekaj dni zobljejo takošen oves, potem jim pa moramo uže celega polagati. Ko žebe dorašča in samo v hlevu ostaja, ker mora kobila na delo, položi se mu toliko ovsa, kolikor ga zobati hoče.

Pri kobilah s pičlim mlekom pa to ne zadostuje za žebe. Zato moramo skrbeti za drug nadomestek. V takih okoliščinah skušali so žebetom dajati mleko od krave, kateremu se je nekaj vode prililo, pa žebeta ne pijejo vselej takošnega mleka. Tudi ni lahko jih navaditi. Rada pa vzamejo žebeta kuhano ječmeno pšeno, kateremu se je prililo nekaj kravjega mleka. Treba je le, da ima ta hrana okus in toploto, kakoršna je lastna kobilinemu mleku. Takošno žebeta rada vzamejo in precej rano ter jim tekne, da so lepa in životna, kakor da bi jih kobila z najobilnejšim mlekom dojila.

Tako si lahko pomagamo, če kobila slabo doji, pa tudi pri drugih je ta pomoček dober. Če se ga poslužujemo, ne pogrešajo žebeta preveč svojih mater in njihovega mleka, če morajo te na delo. Tudi zamoremo takošna žebeta brez škode poprej odstaviti, kakor ovači. Oboje nam je na veliko korist, posebno spomladi, ko potrebujemo kobile pri oranji. Zeló posebne opaznosti pa je treba, kedar hočemo žebe od matere odstaviti.

Žebeta pogosto shujšajo, kedar začnejo materino mleko pogrešati, po katerem močno poželujejo. Postanejo suha, dlaka zgubi svojo prejšnjo svetlobo. Včasih postanejo tako mršava, da je več mesecev treba, predno se popravijo. Tako pa zastane rast in razvitek žebet, kar naj se, kolikor mogoče, dobro zabranjuje.

Najbolji pomoček je, žebe mogoče dolgo pri materi pustiti tako, da se uže precej veliko druge hrane uživati navadi ter da ne dene hudo, če je več časa od kobile ločeno, na pr. pol dneva. Vendar je velike vrednosti, če skrbimo za nadomestek manjkajočega mleka. Kdor je žebeta navadil na kuhani ječmenec, ta jih zeló lahko odstavlja, da se skoro nič ne pozna.

Kdor pa tega ni mogel ali ni hotel storiti, ta se lahko poslužuje zmedkov za nadomestek kobilinega mleka. S prva žebe ne vzame rado zmedkov pa je lahko prisilimo. V to svrhu je treba nekaj zmedkov v jasli postaviti pa žebetom nič piti dati. Žeja jih prisili v par urah k zmedkom in potem se jim privadijo, da vsaki dan po 2—4 litre zmedkov vzamejo. Tako jih lahko odstavimo, da ostanejo zdrava in lepa, kar njihova životnost in svetla dlaka spričuje. Zmedkov lahko dalje časa dajemo, čem dalje tem bolje. Vrhu tega se žebetom polaga ovs, kolikor ga hočejo, pa tudi nekaj lepega sena; tako so vedno životna, gladka, svetle dlake, pa vendar brez velikega trebuha.

Skrbeti je še, da žebeta vedno dobro prebavijo hrano. To se pokaže, če njihovo blato lahko razpada. Če pa je blato trdo in svetle barve, nam je to gotovo znamenje slabega prebavljanja in sušenja v črevesih. Zoper to imamo več pomočkov. Vzame se nekaj pšeničnih otrobov, katere treba z vrelo vodo popariti, potem ohladiti ter z drugo hrano položiti žebetom ali na vodi dati. Dodatek rumene repe tudi pomaga. Tako delamo do končanega prvega leta, ko začnemo uže obilo polagati zeleno svežo krmo ali jih na pašo gonimo. Na ta način vzredimo si gotovo velikih, močnih in krepkih žebet, ki nam položeno krmo bolje poplačajo, kakor pa slabo rejeno, majhno in skvarjeno žebe.

(Konec prihodnjič.)

tesni in prekratki. Živina je sedaj sploh večja kakor nekdanj. Žal, da še noveji čas hleve prekratke zidajo. Tako je otežkočeno hleve snažiti in živali pogosto ležijo v nesnagi in mokroti. Govedi je oboje nevšečno in trpi posebno od mokrote, če je mrzlo; kajti mokrota, katere se dlaka navzame, začne po živinski gorkoti prehajati v sopuh.

Pri tem pa gre mnogo živinske gorkote v zgubo, katero mora žival zalagati s tem, da več krme povžije. Od te krme pa nima posestnik nobenega haska. Sploh pa mokrota ne ugaja zdravju živali. Mokri hlevi, vlažna ležišča škodujejo zdravju in manjšajo korist, kateri bi sicer od živinorejstva imeli. Kriva je pa misel, da mokri hlevi več gnoja dajejo; množina in dobrota gnoja je zavisna od krme, ki se živini polaga, in od nastelje, a ne od mokrote v hlevu.

Kdor hoče kolikor le mogoče najbolj izkoristiti svoje živali, ta jim naj skrbi za suha ležišča ter naj debelo nastilja, ali če nastelje nima dovolj, naj tako hlevni pod nagne, da bode gnojnica odtekala in bode mogoče vsak dan gnoj pokidati.

Jako važna v isto svrhu je primerna gorkota v hlevu.

Goved sicer ni tako občutljiva proti mrazu kakor konj. Vendar se najbolje občuti pri temperaturi 10 do 12° R. in tedaj povžito krmo tudi najčisteje prebavi. Izkušnje učijo, da živali potrebujejo tem več hrane, čem bolj mrzlo imajo v hlevih. Kedar temperatura leze pod 8° R., tedaj treba je pri vsaki stopinji 5—7% več pokladati. Če pa gre kvišku temperatura od 8° do 13°, tedaj pa se 2 do 3% manje pokladati more. Ti učinki so tako važni, da jih tudi navadni kmetovalec ne more čisto prezirati, ako noče velike škode trpeti.

V dobro vgreteh hlevih, kjer temperatura 8 do 12° R. kaže, dobivamo od živali stalno enakih koristi. Kedar pa žival v hlevu zmrzava, potrebuje za tretjino ali tudi za polovico več krme, da nam enakih koristi daje, kakor sicer. Kajti velik del krme se prebavi za narejanje toplote. Ako pa zmrzavajoči živini ne polagamo zadosti krme, tedaj pa nam shujša. — Pridejo iz zime jako suhe, mršave živali, da se do sv. Janeza komaj zopet popravijo. Da pri takih razmerah gospodarstvo ne more prospevati, čeravno se kmetovalec mnogo trudi in veliko štedi, to je vendar umevno. Vendar, da nas čitatelji prav razumejo, opomnimo, da temperatura tudi previsoka biti ne sme, nikakor ne 14 ali 15° R., ker je to škodljivo. Prava mera velja tudi tukaj. V dobro zaprtem hlevu bi naj vedno obesen bil kak gorkomer ali termometer. G. G.

Sredstvo, če se krave nočejo pojati.

Kot tako sredstvo priporočuje se volčja jagoda (Paris quadrifolia), rastlina, katere se v naših gozdih obilo nahaja in ki je v vseh svojih delih strupena. Za rabo vzamejo se take rastline, ki so uže dorastle, pa še ne cvetele. Eni kravi zadostuje 8 tacih rastlin, če je pa slabotna, tudi 6. Rastline se razrežejo ter s soljo in kruhom pomešane in zjutraj kake tri ure pred krmenjem kravi dajo. Učinek se mora v teku treh dni poznati, če ne se pa še v drugič in tretjič s tem sredstvom ponavlja. Ako tudi v tretjič nič ne pomaga, potem ne preostaja družega kot kravo prodati mesarju. To sredstvo dano kravam v gori navedeni množini je drugače neškodljivo ter na vsak način dosti bolje kot pa španjske muhe ali pa kako drugo tem podobno zdravilo.

Vzrejevanje žebet na manjših kmetijah.

(Konec.)

V drugem in tretjem letu ne potrebujejo žebeta tolike postrežbe; so sploh z manjšim zadovoljna; če imajo poleti dobro pašo ali obilno zelene krme, zadovoljna so pozimi z mekinami in senom, kojemu se dodene nekaj repe, krompirja in ovsene rezi. Če jih pa uže vpregamo, treba jim je tudi nekaj ovsa privošiti.

Proti navedenemu pa ugovarjajo rekoč: ko bi mi svoja žebeta tako krmili, udarila bi vsa krma v kosti: žebeta dobijo bramor v kolena, nakolenice, zajčje sekirice, krganje.

To je uže res, vendar glavni vzrok temu ni dobra krma, ampak slaba strežba, ki žebetom potrebnega gibanja na prostem zraku ne privošči. Kdor torej svoje žebe vedno v hlevu pusti, morebiti celó privezano k jaslim, pa, kakor rečeno, obilno krmil, ta ne bo vzdredil dobrih konj. Godi se mu, kakor vselej, kedar žival samo dobro krmimo, debelimo: obilna hrana napne trebuh, celo truplo je zgolj meso in tolšča, noge pa zaostajajo, čeravno so te namenjene kedaj nositi truplo, tovore, vlačiti vozove, teže, pa so preslabotne, ker se v mladosti niso ne urile, ne krepko razvijale. Ako se torej žebe po dolgem času na prosti zrak spusti, skače in leta veselo, pa slabe noge ne morejo težkega trupla nositi, pri skakanji in letanji in naglem obračanju zvrne se teža sedaj na to, sedaj na drugo nogo. Kmalu dobi bramor v kolena, krganje ali zajčje sekirice, ali se upeha, postane trdo v udih in med konji imamo enega kruljevca ali pohabljenca več.

Je li takošno ravnanje pametno? Zakaj pa so tesarji in kovači v rokah bolj močni, kakor krojači? Zato, ker prvi svoje roke vsaki dan napenjajo in tako krepijo, krojači pa le s prsti delajo. Zakaj pa beži svinja plemenjača, ki celi dan po pašnikih hodi, zvečer urno in veselo domov, med tem, ko četrto leta pozneje tista svinja podkrmljena in udebeljena komaj noge pod težkim telesom giblje? Zato, ker plemenjača na paši vsaki dan svoje noge uri in vadi in krepil, krmljača pa le svoj trebuh in maščobo množi, da so noge vsled dolgega miru in ležanja oslabele. Zato pa je nespametno, s konjem, ki je namenjen kedaj noge krepko rabiti in tako gospodarjem koristiti, ravnati tako kakor s svinjo krmljenko, ki ima edini namen, da mogoče veliko mesa in masti nastavi. Toraj ni res, da bi preobilna krma žebetom v kosti udarila, udari jim nespametno ravnanje gospodarjevo z njimi.

Največje vrednosti je tisti konj, ki ima trdne kosti, močne mišice in kite. To se pa doseže, ako v mladosti konja urimo, da se mu kosti, mišice in kite dobro krepijo. Pustijo torej naj gospodarji uže mladim žebetom, ko so nekaj tednov stara, vsaki dan nekoliko časa sprehajati se kraj matere. Odstavljena žebeta se naj spravijo v hlev, neprivezana, da morejo prosto sem ter tje hoditi. Vrhu tega jih moramo vsak dan nekoliko spustiti na dvorišče. Tudi kaže gnojišče zarrantati in žebeta ondi nagnati, da gnoj pohodijo in steptajo, kar je tudi koristno. Pri malih voznjah je dobro žebe k materi privezati ali pa k drugemu mirnemu konju.

Vsakako je skrbeti, da žebeta vsak dan dobijo priliko, sprehoditi se in zletati, vendar ne preveč, kajti to krepil jim ude. Na tak način vzredimo si zdravih in krepkih konj, na veselje posestniku in dobro poplačanje krme in strežbe, ki se je za žebeta porabila.

„Gosp. glasnik za Štajersko“.